

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਕਪੂਰ, ਜੇ.
ਦੇਸ ਰਾਜ,-- ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅੱਗੇ ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1949 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 480.

1954 July, 7 th ਪੰਜਾਬ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (IV of 1938), ਸੈਕਸ਼ਨ 2, 7, ਅਤੇ 12— ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਅੰਤਿਮ ਹੈ- ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਪਾਬੰਦੀ

- (1) 43 ਪੀ ਆਰ 1879
- (2) ILR 11 Lah. 615
- (3) 1953 PLR, 445

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਯਾਨੀ ਕਰਨਲ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਫਲੋ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬੰਪਕ ਮੌਰਗੇਜ ਕਾਇਮ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅੱਲ੍ਹਾ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਟੇਕ ਚਾੜ। (1)। ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ। ਰਾਏ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦਾ ਕੇਸ (2), ਐਨ. ਅਤੇ ਪੇਨੂਸਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਨਾਮਕਾਲ ਹਲਕਾ (3), ਦਿ ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (4), ਕੋਲੋਨੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਬਨਾਮ. ਵਿਲੀਅਨ (5); ਵੁਲਵਰਹੈਂਪਟਨ ਨਿਊ ਵਾਟਰ W^rks ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਹਾਕਸਫੋਰਡ (6); ਥਬਰਜ ਬਨਾਮ ਲਾਡਰੀ (7); ਲਫਮਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ (8), ਕੇ. ਐਲ. ਗੌਬਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕਾਟਨ ਪ੍ਰੈਸ (9); ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਨਾਮ ਮਾਸਕ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (10) ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਓ ਪਾਰਥਡ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਮਲ, ਮਿਤੀ 4 ਮਾਰਚ, \$949, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਕਮਲ, ਮਿਤੀ 30 ਦਸੰਬਰ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, 1948, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ (1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।

ਐਮ ਐਲ ਸੇਠੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਿਓ ਫਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, 4 ਮਾਰਚ, Kapur, J. 1949 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

- (1) 48 PLR 498
- (2) 1951 SCR 145

ਕ (3) 1952 ਐਸਸੀਆਰ 218
I (4) 21 QBD, 313 ਤੋਂ p. 319

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

- (5) 5 ਪੀਸੀ 417, ਪੀ. 443
(6) 6 CB(NS) 336, 356
(7) (1876) 2 ਐਪ, ਕੇਸ. 102
(8) ILR 1941 ਲਾਹ. 71, 88 (FB)
(9) ILR, 1941 Lah, 524, 529 (FB)
(10) ILR 1940 ਮੋਡ. 599, 6 ਇਰ ਏ

Des Raj
t.
Ram Singh
and others

Kapur, J.

ਕਿਤੇ 1882 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 1882 ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਸਤੀ ਨੇ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਬਸਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਪੱਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੇਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੋਰਟਗੇਜਡ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਸੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ 1938 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਇਹ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੋਰਗੇਜ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ। ਐਕਟ, ਅਤੇ ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ। ਮੋਰਟਗੇਜਡ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ 8 ਜੂਨ, 1901 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੋਰਟਗੇਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਕਟ

Kapur, J.

ਲਾਗੂ

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਲ ਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, *ਰਾਏ ਬ੍ਰਿਜ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ*(1) ਅਤੇ *ਐਨ. ਪੀ. ਪੇਨੁਸਵਾਮੀ* ਬਨਾਮ *ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਨਮਕਕਲ ਹਲਕੇ*(2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਬਿਹਾਰ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ (ਲੀਜ਼, ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ) ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ - ਕਿਰਾਇਆ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ ਐੱਮ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ *ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ ਫਾਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰਪਜ਼ਜ਼ ਆਫ਼ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ* (3), ਅਤੇ *ਦ ਕਾਲੋਨੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿਲਾਨ* (4) ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ

(1) 1951 SCR 145

(2) 1952 SCR 218

(3) 21 QBD 313 'ਤੇ p. 319

(4) 5 ਪੀਸੀ 417 'ਤੇ ਪੀ. 443

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਆਫ਼ *certiorari* ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ-

Kapur, J.

"ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਧਿਕਾਰੀ * * * ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੀ ਬੈਂਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤੱਥ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਵੁਕ ਹੈ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਨੁਕਸ

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਹਾਰ ਰੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਟ੍ਰੇਲਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਦੂਜਾ ਕੇਸ ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ 'ਜੇ - *ਫੁਲਵਰਹੈਂਪਟਨ ਨਿਊ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਕੰਪਨੀ* ਬਨਾਮ *ਹਾਕਸਫੋਰਡ* ਵਿੱਚ ਵਿਲਸ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। (1), ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਪਰ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈਦੂਜੀ ਕਲਾਸ ਦੇ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਥੀਬਰਜ* ਬਨਾਮ *ਲਾਡਰੀ (1)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕੋਰਨਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ Kapur, J. ਕਿਹਾ ਸੀ-

"ਉਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਬਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾਇਕ: ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

x

It ਆਰ- ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੁਪਰੀਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
Court ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 329 (ਬੀ)
tide ਅਤੇ ਰੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 80
India ਲੋਕ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਨੂੰ

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। „, ਕੇਵਲ ਉਸ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦਾ ਹੀ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ

(1) (1876) 2 ਐਪ. ਕੇਸ. 102

ਦੇਸ ਰਾਜ ਇਹ : ਵੇਖੋ *ਲਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ* (1), ਅਤੇ ਰਾਮ[^]ਸਿਨ h[^]aw ku[^] v - *ਪੰਜਾਬ ਕਾਟਨ ਪ੍ਰੈਸ* (2), ਜੋ ਅਤੇ ਹੋਰ * n accor[^] h[^]e ਹਨ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ *ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਫਾਰ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ* ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ .
ਕਪੂਰ, ਜੇ. *ਮਾਸਕ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ* (3), ਜਿੱਥੇ ਲਾਰਡ ਬੈਕਰਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਇਹ ਨਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ-> ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੇਦਖਲੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਧਾਂਤ।^{7*} ਅਤੇ *ਕਲੋਨੀਅਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਲਾਸੀਆ* ਬਨਾਮ *ਵਿਲਾਨ* (4) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀਵਿਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਯਾਨੀ ਕਲੈਕਟਰ, ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਫਲੋ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਮੌਰਗੋਜ ਸਬਸਿਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ

Des Raj
v.
Ram Singh
and others

ਨਹੀਂ। ਅੱਲ੍ਹਾ ਬਖਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਟੇਕ ਚੰਦ (5) ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

- (1) ILR 1941 ਲਾਹ. 71, 88, (FB)
(2) ILR, 1941 Lah, 524, 529, (F,B)
(3) ILR 1940 ਮੈਡ. 599, 617 ਹੈ
5 ਪੀਸੀ 417, 443
48 PLR 498

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Kapur, J.

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ